

Udvikling af turismeområder

Webinar 3. juni 2024

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

Agenda

1. Velkomst og introduktion til annonceringen
2. Tilskudsberettigede aktiviteter og målgruppe
3. Vurdering af ansøgninger

Pause

4. EU-fondenes grundvilkår
5. Statsstøtteregler
6. Ansøgningsproces

Mødekultur

- Sørg for både din mikrofon og dit kamera i Teams er slukket under webinarret
- Hvis du vil stille et spørgsmål, så brug chat-funktionen i Teams
- Skriv gerne i chatten, hvad du hedder, og gerne hvilken slide dit spørgsmål evt. vedrører
- Spørgsmål og svar offentliggøres efter webinarret
- Slides offentliggøres efter webinarret sammen med FAQ

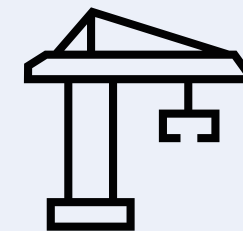
1. Introduktion til annonceringen

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Hvorfor?

En prioritet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse

- Turisme er en signaturindsats i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses nye strategi *"Virksomhedsudvikling i hele Danmark 2024-2027"* og spor 3 *"Kapacitet, planlægning og øgede investeringer"* peger netop på behovet for udvikling af turismeområder, der matcher markedets efterspørgsel.

Investeringsefterslæb i de danske kyst- og naturområder - uden for de store byer

- Hård international konkurrence om at vinde og fastholde markedsandele
- Manglende investeringer i turismeproduktet uden for storbyerne udgør en bremse for vækst
- Brugen af udviklingsplaner er et centralt greb i strategisk og bæredygtig destinationsudvikling
- Forbedringer af turismeinfrastruktur bidrager til strukturel områdefornyelse i områder med investeringsefterslæb, hvilket skal medvirke til at tiltrække yderligere private investeringer i området på kort og længere sigt.

Formål med indsatsen

- Indsatsen skal bidrage til at skabe gode vilkår for udvikling i de områder, hvor turismens vækstpotentiale ikke udnyttes.
- Indsatsen skal understøtte en strukturel transformation af et område, der skaber potentiale for kommercielle aktiviteter, der understøtter turismen.

EU + DEM

Udviklingsplan

Offentlig investering i områdefornyelse

Kommercielle investeringer

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

Kort om annonceringen ”Udvikling af turismeområder 2024”

Indholdsbeskrivelse: Indsatsen skal understøtte en strukturel fysisk transformation af turismeområder, der fremmer tiltrækningen af private investeringer på kort og længere sigt.

Udmøntning: Op til 82 mio. kr. i alt. Heraf op til 52 mio. kr. fra Regionalfonden og 30 mio. kr. fra de decentrale erhvervsfremmemidler.

Støtteprocent: Maks. 68 pct. til projekter i Region Sjælland og maks. 56 pct. til øvrige regioner uden sjællandsindsatser.

Projektperiode: Projekter skal økonomisk og indholdsmæssigt være afsluttet inden udgangen af 2027.

Ansøgningsfrist: 15. august 2024 kl. 12:00

2. Tilskudsberettigede aktiviteter og målgrupper

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Hvad er udvikling af turismeområder?

*”Udvikling af turismeområder omfatter **fysiske anlæg, faciliteter og anden turismerelateret infrastruktur**, der med respekt for natur, miljø og kultur gør et område mere attraktivt, styrker kvaliteten af turismeproduktet og forbedrer forudsætningerne for yderligere private investeringer i området”*

- Bred definition af udvikling af turismeområder
- Turismerelateret infrastruktur kan enten være koncentreret på en eller flere lokaliteter som led i en samlet oplevelse i en bredere områdefornyelse
- Skal være en del af realiseringen af en helhedsorienteret strategi eller plan, der er udviklet i samspil mellem erhverv og gerne civilsamfundet/borgere

Eksempler på tilskudsberettigede aktiviteter

Etablering af nye havnemiljøer, der faciliterer aktiviteter, ophold, og kommercielle tilbud på havnen

Etablering af en sammenhængende og varieret oplevelsesrute

Etablering eller udvikling af naturområder, herunder etablering af adgang til og brug af naturen

Målgruppe

Målgruppe (gavn af indsatsen)

Virksomheder, turismeorganisationer / destinationsselskaber og øvrige offentligt lignende aktører, der bidrager til udvikling af byer og bymidter, landdistrikter og kystområder gennem turismeerhvervene.

Borgere og især besøgende turister forventes at få gavn og glæde af de nye anlæg, faciliteter og oplevelser, som projekterne vil resultere i.

Projektansøgere /partnere

Enkelt-kommuner, eller kommuner i partnerskab med andre kommuner evt. i forening eller i en fondskonstruktion eller i partnerskab med private aktører forventes at være ansøgere.

Dette skyldes de formelle krav, der stilles til ansøgers organisation og økonomiske ressourcer.

Spørgsmål?

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

3. Vurdering af ansøgninger

Krav til ansøgning (1/2)

- Budget og kontoplan – krav om 7 pct. kontoplan
- Projektperiode afsluttes inden udgangen af 2027
- Effektkæde, inkl. kritiske antagelser
- Brug de programfastsatte indikatorer og opstil måltal
- Beskrivelse af målgruppe

Krav til ansøgning (2/2)

- Evaluering
- Medfinansiering og tilskud
- Ligestilling, inklusion og ikkeforskelsbehandling
- Klimasikring af anlægsinvesteringer

Læs mere om krav til ansøgningen i annonceringsmaterialet under afsnit 4.

Udvælgelseskriterier

Kriterium	Pct.
A. Resultater og effekter	50
B. Strategisk fokus	20
C. Partnerskab og samarbejde	20
D. Lokal forankring	10

Udvælgelseskriterium A

Resultater og effekter

(50 pct.)

Projektets resultater og effekter er underbygget og velbegrundede, og har relevans for annonceringens formål i form af beløb investeret i turismerelateret infrastruktur og beløb investeret i private investeringer, som svarer til offentlig støtte jf. Regionalfondsprogrammets prioritet 3. Det vægtes således positivt, hvis **1)** projektet indenfor annonceringens fastsatte rammer bidrager til investeringer i turismerelateret turismeinfrastruktur, der fremmer investeringer og beskæftigelse, og **2)** der er privat finansiering i projektet. Det kan både være i form af kontante private tilskud fra tredjepart (fx virksomheds- eller fondstilskud), kontante private tilskud fra økonomiske partnere eller egenfinansiering fra private økonomiske partnere.

Ansøger sandsynliggør via en klar og sammenhængende effektkæde inkl. kritiske antagelser, hvordan og i hvilket omfang projektet direkte bidrager til/skaber nødvendige forudsætninger for at tiltrække private investeringer på kort og længere sigt efter projektets afslutning.

Ansøger fyldestgørende redegør for, at projektet er omkostningseffektivt således, at der er en realistisk og økonomisk sammenhæng i projektet, herunder proportionalitet mellem områdets størrelse, aktiviteter og resultater.

UdvælgelseskrITERIUM B

Strategisk fokus

(20 pct.)

Projektet er et led i og/eller understøtter en politisk, lokalt vedtaget strategisk/fysisk udviklings-/ områdefornyelsesplan for erhvervs- og turismeudvikling, der er udviklet i samspil mellem erhverv og civilsamfund, som dermed afspejler lokal opbakning.

UdvælgelseskrITERIUM C

Partnerskab og samarbejde

(20 pct.)

Projektet gennemføres af en kompetent projektaktør i et relevant partnerskab i samarbejde med fonde eller andre aktører, der kan bidrage med viden og kompetencer til gennemførelse af projektet, arkitektonisk kvalitet og økonomisk bæredygtighed etc. og som desuden understøtter projektorganisationen og medvirker til efterfølgende forankring.

UdvælgelseskrITERIUM D

Lokal forankring

(10 pct.)

Ansøger sandsynliggør, at projektets resultater er kvalitetssikrede og forankrede ift. efterfølgende lokalt privat eller offentligt ejerskab, der sikrer drift, vedligehold og offentlig tilgængelighed.

Effektkæde, indikatorer og måltal (1/2)

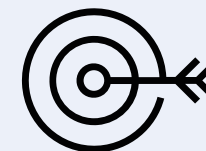
En effektkæde beskriver, hvordan projektet skaber sine resultater:

- Projektets **hovedaktiviteter**, som udføres i projektet.
- Projektets **output** er de leverancer eller "produkter", som projektets aktiviteter umiddelbart skaber.
- Projektets **resultater** er de resultater, som projektets aktiviteter og output skaber i projektperioden.

Ansøger skal opstille målbare kvantitative succeskriterier (*indikatorer*) i ansøgningen for hver enkelt aktivitet, output og resultat.

Effektkæde, indikatorer og måltal (2/2)

- En klar og sammenhængende effektkæde beskrives, så det er tydeligt dels, at der er **kvalitativ indbyrdes sammenhæng** mellem indholdet i aktiviteter, output og effekter og dels, at der er **kvantitativ sammenhæng** mellem det planlagte antal aktiviteter, output og resultater (se eksempel på næste slide).
- **De kritiske forudsætninger** for, at projektets aktiviteter rent faktisk vil skabe de forventede output, og at disse output herefter vil give de ønskede resultater skal også beskrives.
- Med andre ord: **Hvordan virker det?** Og hvilke antagelser ligger til grund for, at det virker?

Eksempel på effektkæde

Aktiviteter	Outputindikatorer	Resultatindikatorer
<p>Konkrete hovedaktiviteter</p>	<p><u>1 Støttet turismeområde</u></p> <p>X mio. DKK investeret i turismerelateret turismeinfrastruktur (beløb investeret i fysiske forandringer)</p>	<p>X mio. DKK private investeringer som svarer til offentlig støtte</p> <p><u>1 turismeområde med forbedret turismeinfrastruktur</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Etablering af promenade inkl. stormflodssikring/klimasikringstiltag ▪ Indretning af områder ▪ Etablering af stiforbindelse mellem x og y ▪ Reorganisering af parkeringsområde ▪ Aktør og borgerinddragelse ▪ Dialog med potentielle investorer 	<p>Der er konkret sket investeringer i:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ X promenader ▪ Klimasikringstiltag/stormflodssikring ▪ Indretning af x arealer/områder (uddyb med beskrivelse) ▪ X parkeringsområder reorganiseret ▪ X stk. stiforbindelse inkl. skilteopsætning ▪ X kommercielle investeringer <p>X aktør- og borgermøder afholdt Igangsat dialoger med x potentielle investorer</p>	<p><u>Kort sigt:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Der er sket en strukturel transformation af x (byen/området). Bydelene i x og bundet bedre sammen, og aktiviteterne x sikrer at y. ▪ Stiforbindelse sikrer x, x ▪ Klimabeskyttelse/stormflodssikring har x, x ▪ Strategier er realiseret, herunder x, x ▪ Dialog med x aktører om investeringer i x ▪ Kommercielle aktiviteter på kort sigt ▪ Tiltrækning af private investeringer <p><u>Længere sigt:</u> Beskriv hvad projektet betyder på længere sigt ift. bl.a. aktiviteter, investeringer, arbejdspladser mv.</p>

Effektkæden skal også beskrives med ord i det elektroniske ansøgningskema. Dette er et forenklet eksempel på, hvordan det kan overskueliggøres i en tabel.

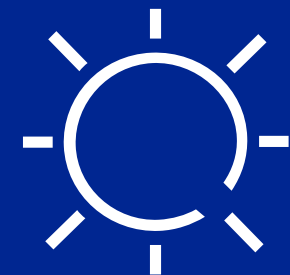
[Indikatorvejledning for regionalfondene \(erhvervsstyrelsen.dk\)](https://www.erd.dk/indikatorvejledning-for-regionalfondene)

Spørgsmål?

PAUSE

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

4. EU-fondenes grundvilkår

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

EU-fondenes grundvilkår

- Projektfinansiering må ikke være driftsstøtte, dvs. at EU-støtten ikke kan anvendes til helt eller delvist at fritage en økonomisk partner fra sine sædvanlige udgifter eller udgifter i dennes daglige drift eller aktiviteter. Det kan fx være sædvanlig drift, løbende anskaffelser og lovpligtige aktiviteter
- Støtte gives med udgangspunkt i et støttegrundlag, som dannes ud fra en række faktiske udgifter som følger af projektets aktiviteter. Kontoplansvejledningerne og Vejledningen om støtteberettigelse beskriver hvilke faktiske udgifter, der kan danne grundlag for støtte og hvordan disse skal dokumenteres
- Manglende dokumentation kan medføre at udgiften trækkes ud af støttegrundlaget

EU-fondenes grundvilkår

Strukturfondsmidler er “penge med forpligtelser”

- Forpligtet til at gennemføre projektet som godkendt, dvs.:
  - Gennemføre de aktiviteter der indgår i effektkæden
  - Levere de output/resultater der er oplyst i effektkæden
- Projektændringer skal godkendes (tilladelse er *altid* bedre end tilgivelse!)
- Indholdsmæssige afvigelser/mangler, kan medføre at støttegrundlaget reduceres.
- Aktiv kontrol, bl.a. løbende revision fra revisor og ERST

Kontrol af både udgifter og indhold

- Det er vigtigt at følge Vejledning om støtteberettigelse - ”Almindelig sund fornuft”, “rimelighedsbetragtninger” og “plejer” kan ikke anvendes, da kontrol gennemføres med udgangspunkt i at vejledning om støtteberettigelse er overholdt.

EU-fondenes grundvilkår

- Alle udgifter der danner støttegrundlaget skal være projektrelevante og nødvendige for, at projektet kan gennemføres tilfredsstillende.
  - Projektet skal derfor kunne redegøre for relevans og nødvendighed
- Alle udgifter der danner støttegrundlaget skal være afholdt i projektperioden
  - Startdato er typisk datoen for ansøgning (fremgår af kvitteringsskrivelse)
  - Sidste dato for at afholde udgifter er projektets slutdato
- Der kan tages forbehold for udgifter som ikke kan dokumenteres efter vejledning om støtteberettigelse, og dermed nedsættes støttegrundlaget
- Kun udgifter afholdt og betalt af en økonomisk partner kan støttes
- For at være økonomisk partner skal man have et dansk CVR-nr.
- For at være økonomisk partner skal man være indforstået med de krav og forpligtelser, der følger af at være økonomisk partner.

EU-fondenes grundvilkår

Ansøgninger til denne indsats skal anvende kontoplanen **7 pct.**

Støtteberettigede udgiftstyper (dokumenteres)	
Løn, projektarbejde, faktisk løn	Certificeringer
Løn, projektarbejde, standardsats	Moms
Ekstern bistand	Anlæg/maskiner/udstyr
Revision	Patenter/knowhow/licenser
Evalueringsudgifter	Bygninger
Annoncering	Jord
Rejser, kost og logi	

På baggrund af disse udgifter beregnes 7 pct. overhead til dækning af alle øvrige udgifter i projektet

EU-fondenes grundvilkår

Projektets partnere er underlagt ens dokumentationskrav

- Tilsagnsmodtager og økonomisk partner
- Alle partneres udgifter danner ét samlet projektregnskab
- Vigtigt at partnerne/tilsagnsmodtager sikrer, at udgifter er korrekte og uden fejl, inden de sendes ind med det fælles regnskab, ellers risikerer man, at en enkelt partners udgifter forsinker udbetalingen for alle andre
- Der udbetales til tilsagnsmodtager

EU-fondenes grundvilkår

Gode råd til god projektorganisering og administration

- Få en god forståelse for vejledning om støtteberettigelse
- Læs kontoplansvejledningen inden budgetlægning. Fejl i budgettet, medfører ikke at udgiften bliver støtteberettiget ved afrapportering
- Lav forretningsgange, der sikrer korrekt dokumentation - vær opmærksom på at gøre tingene i den rigtige rækkefølge
- Sørg for procedurer er fornuftigt opsat fra start, og at alle partnere følger procedurerne - det letter tilsagnsmodtagers arbejde med at redegøre for evt. spørgsmål fra ERST, revisor mv.
- Kontroller at dokumentationen er i orden FØR udgiften medtages i støttegrundlaget
- Ikke kun dokumentation og kontrol af udgifter - indhold kontrolleres også, så husk dokumentation for indhold/aktiviteter
- Anvend arbejdsbeskrivelser i forbindelse med udgifter til projektarbejde – mindre dokumentation.
- Brug standardsats ved opgørelse af udgifter til projektarbejdere – mindre dokumentation

Vi er altid klar med vejledning og stiller gerne hjælpeværktøjer til rådighed 😊

Lov om erhvervsfremme

Kommunerne

Kommuner kan varetage lokale erhvervsfremmeaktiviteter, herunder erhvervsservice og erhvervsudvikling, jf. Lovens § 14

- Generel vejledning, kommunalfuldmagtsreglerne og forbud mod konkurrenceforvridning
- Konkret vurdering af den enkelte aktivitet
- Vil blive gennemgået i sagsbehandlingen og legalitetskontrollen, om projekterne agerer indenfor rammerne af erhvervsfremmeloven

Eksterne indkøb

Der skal gennemføres markedsafsøgning før alle indkøb

- Sammenlignelig pris, kvalitet og ydelse
- Princippet om sparsommelighed og sund finansforvaltning
- Overholdelse af reglerne skal kunne dokumenteres (skriftligt og dateret)

Offentlige parter er omfattet af tilbudsloven og udbudsloven, mens private parter er omfattet af tilbudsloven

- Tærskelværdier og grænseoverskridende interesse
- Ved manglende overholdelse kan støtten reduceres med op til 100 %
  - (dog typisk 25 % ved manglende markedsafsøgning)

Spørgsmål?

5. Statsstøtteregler

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

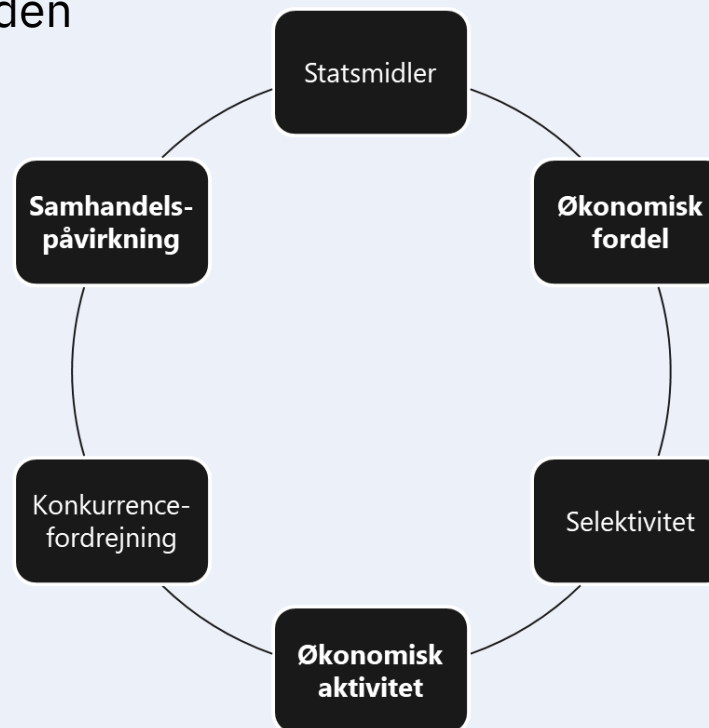

Statsstøtte

Forbud mod statsstøtte

Generelt forbud mod at yde statsstøtte i traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde artikel 107, stk. 1

Seks kumulative betingelser for statsstøtte:

Statsstøtte

Økonomisk aktivitet

- Ikke kun "virksomheder"
- Udgangspunkt i markedsdeltagelse, hvor aktiviteten består i at afsætte varer eller tjenesteydelser på et marked.
  - [Kommissionens meddelelse om begrebet statsstøtte i artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde \(2016/C 262/01\)](#)
- Typiske tvivlstilfælde:
  - Virksomheder med både økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet
  - Samarbejdsprojekter mellem forskningsinstitutioner og private
    - [Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation Meddelelse fra Kommissionen \(2022/C 414/01\)](#)

Statsstøtte

Opmærksomhedspunkter i forhold til annonceringen

- Statsstøttereglerne gælder parallelt med reglerne for administration af midlerne som f.eks. CPR-forordningen, regnskabsbekendtgørelsen og vejledning om støtteberettigelse.
  - Den mest restriktive regel skal respekteres.
- Hvis et projekt indeholder statsstøtte, kan den samlede støtteprocent blive mindre end den maksimale støtteprocent.

Statsstøtte

Undtagelser til statsstøtteforbuddet

De minimis-forordningen

- [Kommissionens Forordning nr. 2023/2831 af 13. december 2023 om anvendelse af artikel 107 og 108 i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte](#)

Den generelle gruppefritagelsesforordning

- [Kommissionens Forordning nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108](#)

Statsstøtte

De minimis-støtte

Max. 300.000 EUR

- Over tre sammenhængende år
- Opgøres på koncernniveau

Begrænsning i forhold til

- Eksportaktiviteter
- Landbrug
- Fiske- og akvakultursektoren

Krav om underskrevet de minimis-erklæring **før** deltagelse i aktiviteter

Statsstøtte

Støtte undtaget efter den generelle gruppefritagelsesforordning

- Mulighed for højere støttebeløb men flere begrænsninger
- Generelt i form af bl.a.:
  - Tilskyndelsesvirkning
  - Anmeldelsestærskler og gennemsigtighedsindberetning (for støtte > 500.000 EUR)
  - Begrænset fleksibilitet efter projektet er iværksat.
- Specifikt i form af bl.a.:
  - At kun visse aktiviteter kan støttes
  - At kun visse typer af omkostninger kan støttes
  - Maksimal støtteintensitet
  - Der er et maksimalt støttebeløb pr. aktivitet (artikel 4)
- Kræver udfyldelse af ”ansøgning om statsstøtte”, ”standarderklæring vedr. anvendelse af gruppefritagelsesforordning” samt erklæring om virksomhedens størrelse, hvis SMV, **inden iværksættelse** af projektet.

Tilskyndelsesvirkning

Hvad er tilskyndelsesvirkning og hvordan håndteres det?

- Tilskyndelsesvirkning er et krav for at kunne bruge den generelle gruppefritagelsesforordning
- Støtten har tilskyndet projektet, som ellers ikke ville være blevet gennemført
- Krav: projektet kan ikke være igangsat før indsendelse af ansøgningen
  - Dokumenteres ved at udfylde “ansøgning om statsstøtte”
- Tilskyndelsesvirkningen begrænser kraftigt fleksibiliteten og muligheden for ændringer i projektet, da det kan fjerne “tilskyndelsesvirkningen”.

Statsstøtte

Mulige artikler for denne annoncering i gruppefritagelsesforordningen:

- Artikel 13 og 14, regional investeringsstøtte
- Artikel 17, støtte til SMV'er
- Artikel 53, støtte til kultur og bevarelse af kulturarv
- Artikel 55, støtte til sportsinfrastruktur og multifunktionel infrastruktur til rekreative aktiviteter
- Artikel 56, investeringsstøtte til lokal infrastruktur
- Artikel 56b, støtte til søhavne
- Artikel 565c, støtte til indlandshavne

Statsstøtte

Gode råd

- Tænk statsstøtteløsning ind fra start
- Vurder de konkrete aktiviteter i projektet
- Afklar evt. fortolkningsspørgsmål
- Få sagkyndig rådgivning
- ”Bilag 2 – statsstøtteløsning” – et hjælpeværktøj, der kan anvendes til ansøgningen

Korrekt håndtering af statsstøtte er vigtig!

Statsstøtte, som ikke er forenelig med statsstøttereglerne, er ulovlig og skal tilbagebetales af modtageren!

Spørgsmål?

6. Ansøgningsproces

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Ansøgningsfrist

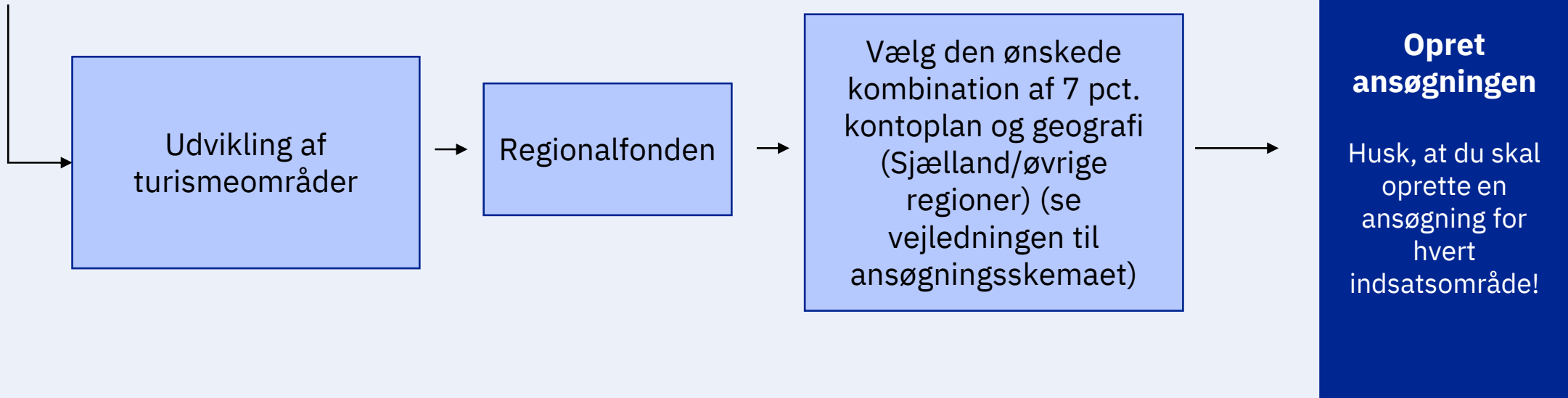
Frist for ansøgning: 15. august 2024, kl. 12.00

- Ansøgningen skal indsendes via det elektroniske ansøgningskema (kræver NemID-medarbejdersignatur).
- Se vejledningen til ansøgningskemaet i ”startpakken” for yderligere oplysninger.

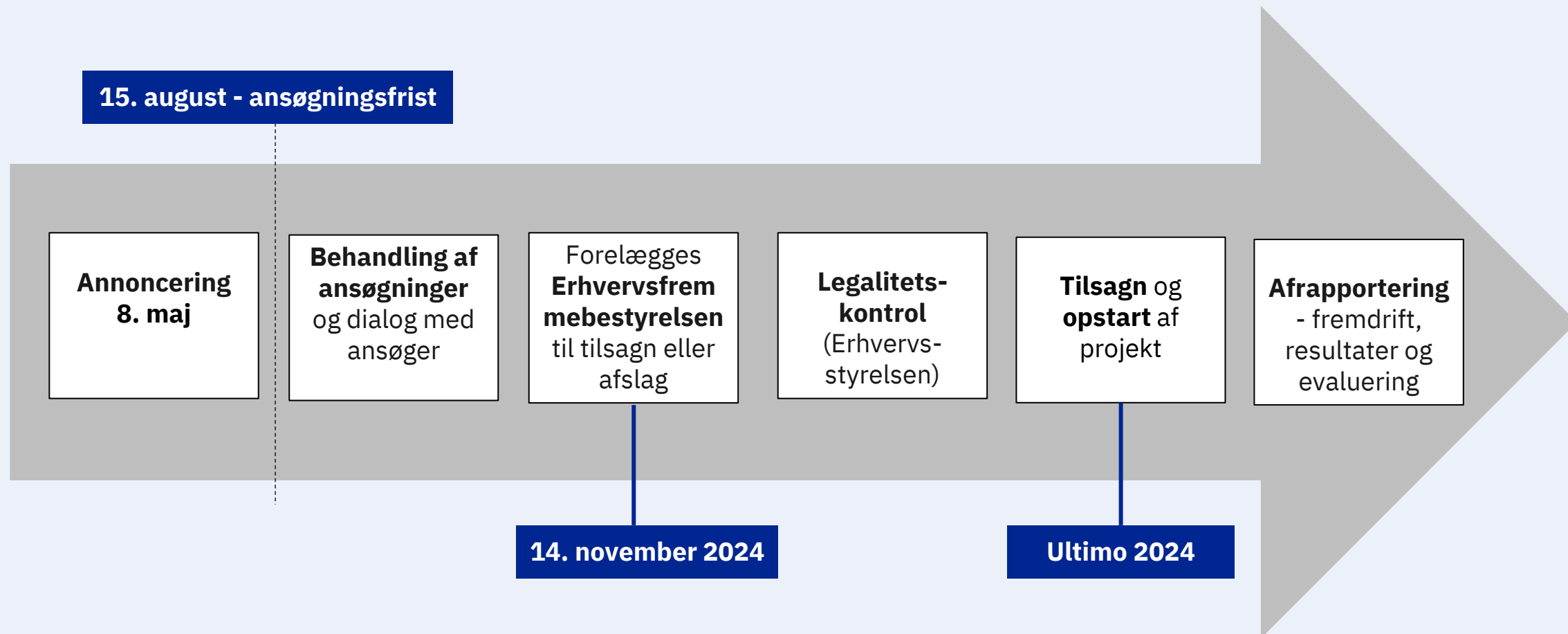

Ansøgningskema

Hvilken indsats søger du penge til?

Fra annoncering til tilsagn og projektforløb

Spørgsmål?

Kontakt

Spørgsmål vedrørende annonceringen:

Rasmus Laursen Fey
Email: rasfey@erst.dk
Telefon: 35291643

Cecilie Cassøe Hald
Email: cechal@erst.dk
Telefon: 35291477

Information og Q&A kan findes efterfølgende på udviklingidanmark.dk

Husk ansøgningsfrist **15. august 2024 kl. 12.00**

Tak for i dag

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

53

Medfinansieret af
Den Europæiske Union